

รววิทุ มีสุข 2551: ชีววิทยาการสืบพันธุ์เพื่อการเพาะเลี้ยงงูเห่าไทยในกรงเลี้ยง ปรินญา
วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (สัตววิทยา) สาขาสัตววิทยา ภาควิชาสัตววิทยา ปรธาน
กรรมการที่ปรึกษา: รองศาสตราจารย์พนัส ธรรมกัรตวงส์, ปร.ค. 54 หน้า

ประชากรงูเห่าไทยลดลงในถิ่นที่อยู่อาศัยธรรมชาติกระทบต่อระบบนิเวศ กอปร
การแพทยัต้องการงูเห่าไทยเพื่อรดิพิษทำเชรุ่ม นำไปสู่การการเพาะขยายพันธุ์งูเห่าไทยในกรงเลี้ยง
ในอนาคด ซึ่งจำเป็นอย่างยัต่อการศีกษาวิจัยด้านชีววิทยาระบบสืบพันธุ์ของงูเห่าไทย ซึ่งมีการ
ศีกษาวิจัยน้อยมากในประเทศไทยโดยเฉพาะอย่างยิ่งในนิเวศกรงเลี้ยง การวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งเน้น
ศีกษามหาวิทยาค ระบบขับถ่ายสืบพันธุ์ จุลกายวิทยาระบบสืบพันธุ์ และฮอร์โมนเพศของงูเห่า
ไทย (*Naja kaouthia*) เพศเมียและเพศผู้ในกรงเลี้ยงของสถานเสาวภา สภากาชาดไทย จากการวิจัย
ครั้งนี้พบว่าสัณฐานวิทยาของรังไข่ของงูเห่าไทยเป็นรูปยาวรี ข้างขวาใหญ่กว่าและอยู่หน้ากว่าข้าง
ซ้าย ภายในรังไข่มีฟอลลิเคิลเรียงเป็นแถวยาวและท่อนำไข่ทอดด้วยยาวเป็นแนวเดียวกับรังไข่ไป
เปิดที่ทวารร่วม มีไต 2 ข้าง ขนาดเท่ากันโดยข้างขวายู่หน้ากว่าข้างซ้าย และท่อไตเป็นท่อใสยาว
ทอดออกจากไตไปเปิดที่ทวารร่วม ภายในรังไข่ของงูเห่าไทยพบฟอลลิเคิลระยะก่อนสะสมไข่แดง
(previtellogenic follicle) และระยะสะสมไข่แดง (vitellogenic follicle) และคอร์ปัสลูเทียม
(corpus luteum) เฉพาะในรังไข่ที่เก็บศีกษาในเดือนพฤศจิกายน ไม่พบในเดือนพฤษภาคม ส่วน
อัณตะของงูเห่าไทยเป็นรูปยาวรี ข้างขวาใหญ่กว่าและอยู่หน้ากว่าข้างซ้ายเช่นกัน
มีหลอดนำอสุจิต่อจากอัณตะไปเปิดที่เฮมิเพนิส ไตและท่อไตของงูเห่าไทยเพศผู้เหมือนกันกับ
ของเพศเมีย ภายในอัณตะของงูเห่าไทยประกอบด้วยท่อเซมินิเฟอรัสมากมายซึ่งภายในท่อมือสุจิ
ระยะต่างๆ อย่งไรก็ตามไม่พบความแตกต่างของท่อคักตัสเอฟเฟอเรนส์และเอพิดิไดมิสใน
งูเห่าไทยที่เก็บศีกษาในเดือนพฤษภาคมและเดือนพฤศจิกายน ระดับความเข้มข้นเฉลี่ยของ
ฮอร์โมนเอสตราไดออลของงูเห่าไทยเพศเมียสูงในช่วงเดือนตุลาคมถึงเดือนพฤศจิกายน ส่วน
ระดับความเข้มข้นเฉลี่ยของฮอร์โมนเทสโทสเทอโรนของงูเห่าไทยเพศผู้สูงในช่วงเดือนสิงหาคม
ถึงกันยายน อย่งไรก็ตามงูเห่าไทยไม่แสดงพฤติกรรมการสืบพันธุ์ในกรงเลี้ยงจากการเฝ้าสังเกต